

امیدارزنده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده | سال اول شماره ۵ | مهر ۱۴۰۲

دامنی برای عروج

● رسالت زن در عالم هستی و جایگاه والای مادری

در این بخش مصاحبه ای داریم با خانم فرشته روح افزا - مدیر طرح و برنامه و سیاست گذاری شورای عالی فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده، که به بررسی علل تزلزل جایگاه مادری می پردازند. (بخش اول)

چرا ایضاً نقش زن در جایگاه «همسری» و «مادری» از ارزشی که سابقاً داشته برخوردار نیست؟

یکی از علل مهم آن هجمه ی فرهنگی است که نه تنها در ایران بلکه در دنیا نسبت به زنان وجود دارد، از زمانی که زن را برای کسب درآمد مستقل به میدان کار آوردند موجب شد برای کار بیش از خانواده اهمیت قائل شود و کم کم از خانواده جدا شود. روی آوردن زنان به دریافت مدرک تحصیلی نه برای کسب علم، بلکه برای بهتر شدن وضعیت اقتصادی و موقعیت شغلی یا استقلال مالی، غلط است. امروزه شاید این دیدگاه را متحجرانند بدانند که چرا نباید خانم ها برای خود درآمد داشته باشد اما در اسلام برخورداری زن از استقلال مالی حل شده است، نفقه ای که به زن اختصاص داده شده، مهریه، اجرت المثل (در ازای انجام امور منزل)، حق شیردهی که طبق آیات قرآن به او تعلق می گیرد، سفارش به هدیه دادن، ارثی که زن از همسر و هم از پدر و مادر خود می تواند داشته باشد، ضمن اینکه هیچ باز مالی در زندگی به دوش او گذاشته نشده است. اگر این موارد کنار هم گذاشته شود می بینیم چه استقلال مالی خوبی برای زن بوجود می آورد؛ اما ما نمی توانیم آنها را اجرا کنیم چون ملغمه ای از اینها ساخته ایم که موجب تضعیف خانواده شده و توانستیم شغل بیرون از منزل را در کنار رسیدگی به امور منزل درست تعریف کنیم. البته به این معنا نیست که زن حقوق افراد خانواده را ضایع کند. نظام ارزشی که زنان همه ی هستی خود را در قالب اصلی خود می دیدند، ضعیف کرده ایم و آنها محبت را از نامحرمان می گیرند؛ در محیط کار از همکار خود، در محیط اجتماعی از نگاه هایی که می شود و در محیط مجازی هم که رها شده اند، ما رابطه عاطفی زن با محارم خود را شکسته ایم و به جای آن یک شخصیت غلط به زن داده ایم که اگر در جامعه کاری انجام دهد شخصیت واقعی دارد. البته مفید بودن در جامعه با جایگاه مادری و همسری معاشرت ندارد اما رسالت واقعی او این نیست، محبت را نمی تواند از غیر محارم بگیرد و این نکته خیلی اهمیت دارد.

در فضای فکری و رسانه ای جامعه بسیار می شنویم که «مادر شدن» یا «فرزندآوری فراوان» مانع از «پیشرفت» زن (در کسب مدارج علمی و موقعیت های شغلی) می شود، نظر شما در این زمینه چیست؟

باید بررسی کرد که هدف از تحصیلات چیست؟ اگر فقط میخواهیم توانمند شویم که درآمد بیشتری داشته باشیم، یک مقدار ازدواج و بچه دار شدن به تاخیر می افتد و در حقیقت یک جنبه رشد می کنیم؛ یعنی نیازهای روحی و روانی خود (نیاز به همسر و فرزند) را نادیده می گیریم. این نوع عملکرد نقص دارد و پیشرفت و تعالی ندارد. راه حل مسئله این است که دنبال کسب علم باشیم نه مدرک تحصیلی. اگر به دنبال مدرک هم هستیم، باید نیازهای فطری را در نظر بگیریم؛ زمان بندی و اویت سنجی کنیم. اولاً قانون جوانی جمعیت برای مادرانی که در حال تحصیل اند، یکسری اولویت ها و کمک هایی از سمت سازمان های دولتی و دانشگاه ها ... در نظر گرفته است. ثانیاً فرصت همسرگزینی و فرزندآوری همیشگی نیست اما امکان علم اندوزی تا آخر عمر وجود دارد...

برای شنیدن پادگست مصاحبه بازگردید و پرو را اسکن کنید.

● تاکسی زایمان

به گزارش سایت دیده بان ایران؛ یورونیوز نوشت؛ جمعیت ژاپن در سال ۲۰۲۲ بیش از ۸۰۰ هزار نفر کاهش یافت. این کاهش جمعیت باعث شد دولت مشوق هایی را برای فرزندآوری در نظر گیرد که از جمله آن ها می توان به افزایش کمک هزینه خانواده ها اشاره کرد. اکنون در اکثر مناطق ژاپن «تاکسی زایمان» شروع به کار کرده است. شاید زمانی که سخن از چیزی با عنوان «تاکسی زایمان» به میان بیاید در وهله نخست آمبولانسی کوچک یا خودرویی با تجهیزات پزشکی را در نظر تجسم کنیم، اما این طور نیست. «تاکسی زایمان» یک تاکسی کلاسیک ژاپنی با راننده ای مشکی پوش است، اما تفاوت اینجاست که این راننده متخصص جابجایی زنان باردار است. همچنین همیشه برای مواقع اضطرار چند ملغمه و حوله تمیز در صندوق عقب این تاکسی ها وجود دارد. مهم تر از همه این که اطلاعات مقدماتی در رابطه با چگونگی نگهداری از زنان باردار و بیمارستان های نزدیک به محل در اختیار راننده قرار می گیرد و اگرچه احتمالاً او متخصص زنان یا ماما نیست اما معمولاً کتابچه راهنمای زایمان را در محفظه داشبورد خود دارد. ایده راه اندازی چنین تاکسی هایی در وهله نخست فراهم کردن آراش برای مادران تا هنگام رسیدن به بخش زایمان است.

● خرده روایت هایی خواندنی

«دو جان» بیست روایت خواندنی و متنوع از روزهایی است که بسیاری از بانوان، رؤیای چشیدن آن را در قلب خود می پروراندند. روزهای بارداری با همه اضطراب ها، سختی ها، انتظار، هیجان و گاهی نیز تلخی ها باز هم ستودنی و شیرین است؛ اما حلاوت آن را کسانی درک می کنند که لحظه لحظه آن را تجربه کرده باشند. بنابراین اگر برای شما این اتفاق، کمی ناخوشایند، ترسناک و پیچیده است می توانید با خواندن خاطرات این کتاب که توسط زهرا قدیانی، جمع آوری و نگاشته شده است کمی از احساس حقیقی این موهبت الهی را دریابید. کتاب حاضر خرده روایت های بارداری بیست زن است.

* نام: دو جان * نویسنده: زهرا قدیانی * ناشر: جام جم

امیدآینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده

صاحب امتیاز سناد ملی جمعیت سازمان تبلیغات اسلامی

سال اول / شماره پنجم / مهر ماه ۱۴۰۲

موضوع: مادری

سردبیر: جواد حجت

ویراستار: حمید وحیدی

نوع انتشار: دیجیتال

طراح و صفحه آرا: استودیو میز / میلاد جوادی

ارتباط با ما: @omid_ayandeh

شما کنشگران حوزه جمعیت می توانید خاطرات یا اخبار فعالیت های خود را برای ما ارسال کنید.

● فهرست

۳	درآمد
۴	تعویق در فرزندآوری
۴	جهاد فرزندآوری در اسلام
۴/۵	تحقیر زن در بیان رهبر معظم انقلاب
۶	احساس مثبت نسبت به هویت مادری
۶	اکسیر جوانی کشف شد
۷	رسالت زن در عالم هستی و جایگاه والای مادری
۷	تاکسی زایمان
۷	خرده روایت های خواندنی

به نظر شما شماره بعدی نشریه امیدآینده به چه موضوعی اختصاص دارد...؟

پاسخ و پیشنهاد خود را به شماره ۳۰۰۰۲۳۴۹۶۲ ارسال کنید.

برای مشاهده این فیلم
بارکد روبه‌رو را اسکن کنید.

● تعویق در فرزندآوری ناشکری است...

● جهاد فرزندآوری در اسلام

از حضرت رسول الله (ص) نقل شده است: «هر زنی در خانه شوهرش جهت نظم و ساماندهی منزل، چیزی را از جایی بردارد و در جایی دیگر قرار دهد، خداوند عزوجل به او می‌نگرد و هرکس که خدا به او بنگرد او را عذاب نمی‌کند.» ام سلمه گفت: مردان همه خوبی‌ها را بردند، پس چه چیزی برای زنان بیچاره هست؟ پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «آری اگر زن حامله شود او به سان روزه دار شب زنده داری است که با جان و مال در راه خدا جهاد می‌کند و چون زایمان کند پاداشی دارد که از بس بزرگ است نمی‌داند آن پاداش چیست و چون شیر می‌دهد در برابر هر مکیدن برای او مشابه یک آزاد سازی (برده) از فرزندان اسماعیل است و چون از شیر دادن فارغ گردد فرشته‌ای بر پهلوی او می‌زند و می‌گوید: از نو آغاز به کار کن که از هر گناهی بخشیده شده‌ای»

(حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۵)

● تحقیر زن در بیان رهبر معظم انقلاب (حفظه الله)

«امروز نیاز جامعه‌ی ما به این است که بدانند مادری یعنی چه؟ زن خانه بودن یعنی چه؟ کدبانو بودن یعنی چه؟ فاطمه‌ی زهرا با آن شأن و با آن رتبه و با آن مقام و با آن عظمت، یک خانم خانه‌دار است؛ این تحقیر او نیست؛ او که با آن عظمت قابل تحقیر نیست، مگر این عظمت را میشود کوچک شمرد؟ این عظمت به جای خود محفوظ است، اما یکی از شئون و یکی از مشاغل همین عظمت عبارت است از همسر بودن یا مادر بودن و خانه‌داری کردن؛ با این چشم به این مفاهیم نگاه کنیم. یک عده‌ای به عنوان دفاع از حقوق زن حرفهایی می‌زنند که نه فقط احترام به زن نیست (بلکه) تضعیف زن است؛ داخلی‌های خودمان را می‌گوییم؛ والا در فرهنگ غربی اروپایی که این کارها به احتمال زیاد و به احتمال نزدیک به یقین، توطئه‌ی صهیونیست‌ها است که اصلاً میخواهند جامعه‌ی بشری را به هم بزنند و به هم بریزند؛ زن را به صورت یک متاع مایه‌ی التذات مرد قرار بدهند؛ این که توطئه‌ی آنها است، آنها را کاری نداریم، مسئله‌ی آنها مسئله‌ی دیگری است، اما در محیط اسلامی ما - چه در داخل کشور ما، چه در بعضی محیط‌های اسلامی دیگر - برای اینکه از زن حمایت بکنند، یک چیزهایی را، یک وظایفی را، توقعاتی را برای زن مطرح میکنند که این تحقیر زن است، این کوچک کردن زن است، (مثلاً) می‌گویند چرا اجازه نمیدهید زن در بیرون منزل کار کند؛ اولاً چه کسی اجازه نمیدهد؟ چه اشکال دارد؟ ثانیاً کار کردن در بیرون منزل، یعنی فرض کنید ماشین نویسی فلان اداره، یک شأن است برای زن که ما برای او یقه بدرانیم؟ معنای عدالت این است؟

معنای عدالت این است که آنچه را خدای متعال در گمبون نهران، درون ذات هر موجودی قرار داده، آن را بشناسیم، قدر بدانیم و آن را پرورش بدهیم؛ عدالت این است. خدای متعال مرد را و زن را از حیاتی مثل هم قرار داده است؛ از لحاظ عروج به مقامات معنوی با هم تفاوتی ندارند، نمونه اش فاطمه‌ی زهرا (سلام الله علیها)؛ از لحاظ توانایی هدایت بشر تفاوتی ندارند، نمونه اش فاطمه‌ی زهرا (سلام الله علیها)؛ اما از لحاظ وظایف اداره‌ی زندگی تفاوت دارند، باز نمونه اش فاطمه‌ی زهرا (سلام الله علیها)، اینهایی که از حقوق زن میخواهند دفاع کنند، به قول معروف شیپور را از سر گشادش می‌زنند و نمی‌فهمند چه بگویند و از چه چیز زن دفاع کنند، می‌گویند چرا زن مدیریتت نکنند؛ مگر مدیریتت‌ها یک افتخار است برای یک انسان که دنبال این باشد که چرا مدیریتت‌ها مخصوص مرد است؟! اسمش را هم می‌گذارند عدالت جنسیتی؛ این عدالت است؟ آن کسانی که در دنیا برابری جنسیتی را مطرح می‌کردند و دنبال آن بودند، امروز این قدر بدبختی و فساد از این ناحیه گریبان گیرشان شده که خودشان پشیمانند؛ البته خیلی‌هایشان صریحاً اقرار نمی‌کنند، خیلی‌هایشان هم با این فرهنگ بزرگ شدند، نمی‌فهمند چه اتفاقی دارد می‌افتد؛ اما اندیشمندان‌شان چرا، اندیشمندان‌شان می‌گویند، می‌فهمند، اظهار نگرانی می‌کنند. خدا کند این کسانی که در داخل اسم عدالت جنسیتی می‌آورند، مرادشان این چیزی که به عنوان برابری جنسیتی مطرح شده، نباشد.»

(بهايات در دیدار مداخلان اهل بیت (ع) ۱۳۹۵/۱۲/۲۹)

مزه‌ی شیرین مادری

مامان پشلی،
شادتر میشی!

شما اگر بچه خودتان را در خانه تربیت نکردید، یا اگر بچه نیاوردید، یا اگر تارهای فوق العاده تریف جوامع او را که از نخ ابریشم تریف تر است... با سرانگشتان خودتان باز نکردید تا دچار عقده‌ی عاطفی نشود، هیچ‌کس دیگر نمی‌تواند این کار را بکند؛ فقط کار مادر است، اما آن شغلی که شما بیرون دارید، اگر شما نکردید، نه نفر دیگر آن را انجام خواهند داد، بنابراین اولویت با این کار است که بچل ندارد.

قصه زینب و ریحانه...

• درآمد

زینب و ریحانه از دوران مدرسه دوستانی صمیمی بودند. بعد از کنکور هم دست تقدیر آنها را در یک رشته و یک دانشگاه کنار هم قرار داد. از همان اوائل تحصیل در دانشگاه، هر دو خواستگار داشتند. زینب و خانواده اش بر این باور بودند که ازدواج نه تنها مانع تحصیل نیست، بلکه شیرینی های زندگی مشترک می تواند تحصیل را هم آسان تر کند؛ خصوصاً که زن و شوهر در این مسیر به یکدیگر کمک می کنند. ریحانه اما اینطور نبود. او به دنبال تحصیلات تکمیلی و شغل با کلاس بود! به همین خاطر اولویت بالایی برای ازدواج قائل نبود. او «پیشرفت» را در دستیابی به مدارک تحصیلی بالاتر و کسب شغلی با پرستیژ اجتماعی و درآمد بالا می دانست. همیشه هم به زینب می گفت: «خودتو اسیر شوهر نکن! این همه درسی که خواندی نصفه می مونه؛ باید بشینی تو خونه، بشوری و جارو کنی و پوشک بچه عوض کنی!» آخرش هم زینب همون اوائل دوره ی لیسانس ازدواج کرد. هنوز دو سال از ازدواج شان نگذشته بود که خداوند فرزندی به آنها عطا کرد. گذشت...

هرچند ازدواج و دوران بارداری و زایمان، دوران تحصیل را برای زینب طولانی تر کرد؛ اما با کمک همسرش توانسته بود مدرک کارشناسی ارشد خود را گرفته و پس از گذشت ده سال از ورود به دانشگاه، اکنون صاحب سه فرزند است. ریحانه از همان سنین حدود ۲۰ سال خواستگاران خود را (که زیاد هم بودند) رد کرد و به جد مشغول درس شد و اکنون بعد از ۱۰ سال، دکترای خود را گرفته و در شرکتی مشغول به کار است. او برای تبریک و چشم روشنی فرزند سوم زینب به خانه اش می آید. دو رفیق قدیمی بعد از مدتی دیدار تازه می کنند. از لا به لای صحبت های ریحانه می شد دریافت که انگار آنچه جامعه به عنوان «موفقیت» ترسیم کرده و همچون جریان رودخانه، دختران را به آن سمت هل می دهد، سرابی بیش نیست. ریحانه هرچند شغل خوبی دارد و تحصیلات خود را به سقف ممکن رسانده، اما دیگر مثل ده سال قبل خواستگار ندارد. او خود را از لذت های زندگی مشترک و چشیدن مزه ی همسری و مادری محروم کرده تا مثلاً «پیشرفت» کند. اما امروز خود را خسارت زده می داند. نشاط و انرژی مثبتی که در زندگی زینب هست، در زندگی ریحانه نیست. ریحانه به تجربه درک کرده بود که پدر و مادر هرچقدر دلسوز فرزند خود باشند، نمی توانند جای همسر و فرزند را برای او پر کنند.

اینگونه تمدن وحشی غرب، سبک زندگی ایرانی-اسلامی را مورد حمله قرار داده است. در نگاه فردگرایانه ی غرب (که خانواده و زندگی اجتماعی بی معنا شده است) ارزش انسان، صرفاً در بُعد مادی آن تعریف میشود. فلذا گزاره هایی چون «از دامن زن، مرد به معراج می رود» و «تربیت کنندگی ی نسل آینده مادر است» در تکرار غرب فاقد ارزش است. این فضا تا جایی پیش رفته است که حتی «مادری» بی معنا شده است! (سیاست حذف واژه «مادر» صراحتاً به کاخ سفید و بودجه ۲۰۲۲ آمریکا نیز رسیده است. در بودجه سال ۲۰۲۲ کاخ سفید، واژه مادر حذف شده و به جای آن نوشته شده است: «فرد زاینده!» نوشتن این اصطلاح در بودجه کاخ سفید توسط بسیاری از جمله مخالفان جمهوری خواه مورد تمسخر قرار گرفت.

برای مشاهده این خبر
بارکد روبرو را اسکن کنید.

• احساس مثبت نسبت به هویت مادری

بخشی از هویت انسانی به جنس اوست که به تصور هرکس (به عنوان زن یا مرد) از خودش و انتظاراتی که جامعه از او به عنوان زن یا مرد دارد، برمی گردد. هویت جنسی به هر شکل که تعریف می شود، مفهوم بسیار مهمی است که بر تغییرات جمعیتی جامعه هم اثرگذار است. اگر در جامعه ای، هویت جنسی زن با «مادری» و «خانه داری» تعریف شود، طبیعتاً افزایش باروری و جمعیت در آن جامعه رقم می خورد؛ اما اگر چنین تصویری وجود نداشته باشد و زن ملزم به اشتغال بیرون از خانه باشد، مادری برایش از ارزش کمی برخوردار است و موجب کاهش جمعیت می شود. در واقع نگرش جامعه به این امور در جهت گیری آن تأثیرگذار است. اگر انسان نسبت به پدیده ای نگرش مثبت یا منفی داشته باشد در گرایش یا عدم گرایش به آن اثر دارد (که تمایل داشته باشیم تکرار شود یا کم ترین تکرار را داشته باشد). نگرش منفی یا مثبت نسبت به پدیده ی مادری هم در باروری متعدد یا عدم آن مؤثر است.

امروزه با رواج اندیشه های مساوات طلبانه ی فمینیستی با کم اجر شدن و کم ارزش شدن مادری در جامعه مواجه هستیم. به گونه ای که به پدیده ی مادری به چشم مزاحمی برای زندگی نگاه می کنند. به لحاظ تحقق عینی و بیرونی، آنچه در جامعه ما عینیت پیدا کرده این است که روز به روز نگاه جامعه و زنان نسبت به مادری منفی شده که یکی از دلایل کاهش باروری، همین تغییر نگرش است. یکی از نکات بسیار کلیدی، ارتقای ارزش مادری با تکیه بر آموزه های دینی است. جامعه ی ما جامعه ای دین دار و متدین است که ارزش های دینی در آن مورد احترام است. اگر ارزش مادری بر اساس آیات و روایات اهل بیت (ع) برای مردم تبیین شود در جهت ترویج فرزندآوری بسیار اثرگذار است. در روایات اهل بیت (ع)، مادری بسیار مورد تقدیس و تمجید قرار گرفته است. به عنوان مثال پیغمبر اکرم (ص) می فرمایند: «الجنة تحت اقدام الامهات.»

(بروجردی، آقا حسین، جامع الاحادیث الشیعه، ج ۲۶، ص ۸۹۰)

مهمترین نقشی که یک زن در هر سطحی از علم و معنویت می تواند ایفا کند، آن نقشی است که به عنوان یک مادر و یک همسر می تواند ایفا کند. مرتضی مطهری

برای مشاهده این فیلم
بارکد روبرو را اسکن کنید.

• اکسیر جوانی کشف شد...

امیدآینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده

امیدآینده | نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده | سال اول شماره ۵ | مهر ۱۴۰۲

ارتباط با ما: @omid_ayandeh

با اسکن بارکد روبرو، به صفحه ما در ای‌تا متصل شوید.

شما کنشگران حوزه جمعیت می‌توانید خاطرات یا اخبار فعالیت‌های خود را برای ما ارسال کنید.